

Одеський національний медичний університет
Факультет стоматологічний
Кафедра пропедевтики внутрішніх хвороб та терапії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Пропедевтика внутрішньої медицини»

Обсяг	Всього годин/ кредитів 180/16,0
Семестр, рік	V-VI семестр, 3 рік навчання
Місце	Кафедра пропедевтики внутрішніх хвороб та терапії ОНМедУ, навчальна кімната відповідно розкладу
Викладачі	Кравчук О.Є., Ключко В.В., Дець В.В., Бондар В.М., Пекліна С.Б., Єфременкова Л.Н., Тихончук Н.С., Олійник Д.А., Антіпова Н.М., Смаль В.Д., Серебрякова А.А., Кузьменко Н.М., Мазніченко Є.О., Закритов Д.О., Закатова Л.В., Бурдейний І.В., Хаджи Рухулла, Коротаєва В.А., Маркіна К.В., Кобелева О.М., Чернишова К.С.
Контактний телефон	050-33-63-562; 067-96-25-489; 095-84-58-703; 095-28-97- 125; 067-58-69-085; 050-28-19-754.
E-mail	dets.vasyl@gmail.com , viktoriatbilieli@gmail.com , oliynyk.da@gmail.com , antipovannodessa@gmail.com , valeriismal2017@gmail.com , a.s.serebryakov@gmail.com , ruhullahramaki@yahoo.com ,
Робоче місце	Навчальна кімна відповідно до викладача
Консультації	Очні консультації: вівторок 14.00-16.00 Онлайн консультації: четверг 14.00-16.00 https://teams.microsoft.com/l/team/19%3a65ba1277d8bd43798be11df5aca6d0cf%40thread.tacv2/conversations?groupId=5794ad99-743b-4664-a508-64c9b5d6dd09&tenantId=64002d9c-27dd-451a-8107-70f9ee4f6c2d

КОМУНІКАЦІЯ

Зустріч із студентами здійснюється шляхом очних занять у навчальній кімнаті, очного відвідування консультацій та/або онлайн занять на платформі Microsoft Teams на каналі кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб та терапії ОНМедУ.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Пропедевтика внутрішньої медицини» є складовою обов'язкової компоненти освітньо-професійної програми професійної підготовки, вивчається студентами зі спеціальності 222 «Медицина» кваліфікації освітньої «Магістр медицини», кваліфікації професійної «Лікар» протягом 3-го року навчання. Семестри: V-VI. Організація навчального процесу здійснюється за Європейською кредитно-трансферною системою організації навчального процесу (ЄКТС).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення принципів діагностики захворювань внутрішніх органів.

Перереквізити базуються на вивченні студентами медичної біології, медичної та біологічної фізики (вивчення найпростіших видів фізіотерапії), анатомії людини (пальпація пульсу, визначення артеріального тиску, точки тимчасового зупинення кровотечі), фізіології (розробка розпорядку дня пацієнтів, що перебувають на стаціонарному лікуванні, визначення вітальних функцій, взаємозв'язок симпатичної та парасимпатичної нервової системи), біоорганічної та біологічної хімії (використання розчинів для проведення заходів при виявленні педикульозу), мікробіології, вірусології та імунології (збір даних для проведення деталізації скарг та структурних елементів історії хвороби).

Постреквізити курсу: медична біологія та біологічна фізика, анатомія та патологічна анатомія людини, фізіологія та патологічна фізіологія людини, фармакологія, мікробіологія, вірусологія та імунологія, внутрішні хвороби, загальна практика та сімейна медицина.

Метою викладання навчальної дисципліни «пропедевтика внутрішньої медицини» є досягнення основних кінцевих цілей, визначених у Стандарті підготовки спеціаліста за спеціальністю 222 «Медицина» і є основою для побудови змісту навчальної дисципліни.

Завданнями дисципліни є:

- проведення опитування та фізикального обстеження хворих та аналіз їх результатів в клініці внутрішніх хвороб;
- аналіз результатів основних лабораторних та інструментальних методів дослідження;
- визначення провідних симптомів та синдромів у клініці внутрішніх хвороб.

Очікувані результати:

- проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії, ґрунтованій на гуманістичних і етичних засадах;
- дотримуватись норм санітарно-гігієнічного режиму та вимог техніки безпеки при здійсненні професійної діяльності;
- аргументувати інформацію для прийняття рішень, нести відповідальність за них у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях; дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності;
- здійснювати професійне спілкування сучасною українською мовою, використовувати навички усної комунікації іноземною мовою, аналізуючи тексти фахової направленості та перекладати іншомовні інформаційні джерела;

- аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній діяльності.

ОПИС КУРСУ

Форма і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекційних занять (30 год.), практичних занять (70 год.), самостійної роботи студента (80 год.). Використовуються наступні методи навчання: компетентністний; пояснювально-демонстраційний; репродуктивний; евристичний.

Зміст навчальної дисципліни. Тематичний план лекційних занять

Тема 1. Пропедевтика внутрішньої медицини як введення у клініку внутрішніх хвороб. Основні методи обстеження хворих.

Тема 2. Симптоми при захворюваннях органів дихання на підставі розпиту хворого, пальпації та перкусії грудної клітки.

Тема 3. Симптоми при захворюваннях органів дихання на підставі аускультативного огляду легень.

Тема 4. Симптоми та синдроми на підставі дослідження пульсу та артеріального тиску.

Тема 5. Аускультативне дослідження серця: основні симптоми при вислуховуванні нормальних та патологічних тонів серця.

Тема 6. Симптоми та синдроми на підставі аускультативного дослідження серцевих шумів.

Тема 7. Основні симптоми при захворюваннях та функціональних розладах шлунково-кишкового тракту.

Тема 8. Основні симптоми та синдроми при артеріальній гіпертензії та ішемічній хворобі серця.

Тема 9. Синдром серцевої та судинної недостатності при захворюваннях серцево-судинної системи.

Тема 10. Синдром артеріальної гіпертензії. Патофізіологічні основи. Артеріальна гіпертензія. Симптоматологія, діагностика. Атеросклероз та ішемічна хвороба серця. Класифікація ІХС. Патофізіологічні аспекти розвитку.

Тема 11. Синдром недостатності кровообігу (гострої та хронічної). Механізм виникнення. Невідкладна допомога при гострій лівошлуночковій недостатності. Поняття про легеневе серце. Гостра судинна недостатність.

Тема 12. Основні симптоми та синдроми при захворюваннях шлунка та кишківника. Методи клінічного, лабораторного та інструментального дослідження при гострих та хронічних гастритах, виразковій хворобі шлунка та 12-палої кишки, ентеритах та колітах. Основні симптоми та синдроми при захворюваннях гепато-біліарної системи. Методи клінічного, лабораторного та інструментального обстеження.

Тема 13. Основні симптоми та синдроми при захворюваннях нирок. Симптоматологія гострого та хронічного гломерулонефриту і пієлонефриту.

Тема 14. Основні клінічні синдроми при захворюваннях крові. Симптоматологія та діагностика анемії. Мієлопластичний синдром.

Симптоматологія та діагностика лейкозів. Геморагічний синдром (геморагічні діатези).

Тема 15. Цукровий діабет. Дифузний токсичний зоб.

Тематичний план практичних занять

Тема 1. Задачі кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб. Схема історії хвороби. Проведення розпиту хворого.

Тема 2. Загальний огляд хворого, окремих частин тіла. Діагностичне значення симптомів, виявлених під час огляду хворого.

Тема 3. Основні скарги хворих із захворюваннями органів дихання. Статичний та динамічний огляд грудної клітки. Пальпація грудної клітки.

Тема 4. Перкусія легень. Методика та техніка проведення порівняльної перкусії легень.

Тема 5. Перкусія легень. Методика та техніка проведення топографічної перкусії легень.

Тема 6. Аускультация легень: основні дихальні шуми (везикулярне та бронхіальне дихання).

Тема 7. Аускультация легень: додаткові дихальні шуми (крепітація, хрипи шум тертя плеври).

Тема 8. Рубіжний контроль з фізикальних методів дослідження дихальної системи

Тема 9. Розпит та загальний огляд хворих із патологією серцево-судинної системи. Курація хворих.

Тема 10. Дослідження пульсу та вимірювання артеріального тиску.

Тема 11. Огляд та пальпація передсерцевої ділянки. Перкуторне визначення меж відносної та абсолютної серцевої тупості.

Тема 12. Аускультация серця: серцеві тони, їх розщеплення, роздвоєння, додаткові тони.

Тема 13. Аускультация серця: органічні та функціональні серцеві шуми.

Тема 14. Рубіжний контроль з фізикальних методів дослідження серцево-судинної системи.

Тема 15. Методика реєстрації та розшифрування ЕКГ. ЕКГ-ознаки гіпертрофії шлуночків та передсердь.

Тема 16. ЕКГ-ознаки порушень автоматизму та збудності.

Тема 17. ЕКГ-ознаки порушень провідності. Основи проведення електроімпульсної терапії.

Тема 18. Рубіжний контроль із засвоєння знань по вивченню основ ЕКГ.

Тема 19. Розпит та огляд хворих з захворюваннями органів травлення. Огляд та поверхнева пальпація живота.

Тема 20. Глибока ковзна методична пальпація відділів кишківника та шлунку.

Тема 21. Розпит хворих з захворюванням печінки та жовчних шляхів. Огляд. Перкусія. Пальпація. Пальпація печінки і селезінки, визначення їх розмірів за методом Курлова. Диференційна діагностика жовтяниць. Синдром функціональної недостатності печінкових клітин. Портальна гіпертензія. Гепатолієнальний синдром.

Тема 22. Обстеження хворих з захворюванням нирок і сечових шляхів. Розпит. Огляд, перкусія, пальпація. Функціональне дослідження нирок. Рентгенографічне дослідження нирок. Внутрішньовенна і ретроградна пієлографія. Сканування нирок. Радіоізотопна нефрографія, біопсія нирок. Дослідження очного дна.

Тема 23. Дослідження сечі. Клінічне тлумачення аналізу сечі. Розбір даних лабораторних методів дослідження: проба Зимницького, Амбюрже, Нечипоренко, залишковий азот та ін.

Тема 24. Обстеження хворих з захворюваннями крові. Розпит. Огляд. Пальпація. Перкусія.

Тема 25. Дослідження крові. Клінічне тлумачення аналізу крові.

Тема 26. Рубіжний контроль з фізикального дослідження органів травлення, сечо-видільної та кровотворної систем.

Тема 27. Основні симптоми та синдроми при сухому та ексудативному плевриті, абсцесі легень, гангрені, бронхоектатичної хворобі. Рак легенів. Синдром дихальної недостатності при патології бронхолегеневої системи.

Тема 28. Пневмонії: Симптоми та синдроми на підставі клініко-інструментальних та лабораторних методів дослідження. Основні клінічні прояви при бронхітах та бронхіальній астмі, емфіземи легень. Синдроми. Розбір даних інструментальних методів дослідження. Поняття про порушення функції зовнішнього дихання. Спірографія.

Тема 29. Аортальні вади серця. Мітральні вади серця. Основні симптоми та синдроми на підставі клініко-інструментальних методів обстеження.

Тема 30. Основні симптоми та синдроми при гіпертонічній хворобі та симптоматичних артеріальних гіпертензіях. Гіпертонічні кризи. Ішемічна хвороба серця: основні симптоми та синдроми при стенокардії та інфаркті міокарда.

Тема 31. Клініко-інструментальне та лабораторне дослідження хворих на хронічний гастрит, виразкову хворобу шлунка та 12-палої кишки. Основні симптоми та синдроми. Пухлини шлунку. Основні клінічні та лабораторні прояви хронічних гепатитів і цирозів печінки.

Тема 32. Основні симптоми та синдроми при захворюваннях нирок - гострому та хронічному гломерулонефриті та пієлонефриті.

Тема 33. Основні симптоми та синдроми при анеміях. Рішення задач за типом КРОК-2 по симптомам та синдромам при захворюваннях внутрішніх органів. Симптоматологія лейкозів, геморагічних діатезів. Діагностика. Розбір даних інструментальних методів дослідження. Синдроми.

Тема 34. Симптоматологія гіпотиреозу, тиреотоксикозу, цукрового діабету. Синдроми. Розбір даних інструментальних методів дослідження.

Тема 35. Іспит.

Перелік рекомендованої літератури

Основна література:

1. Синяченко О.В., Игнатенко Г.А. Пропедевтика внутренней медицины в рисунках, схемах, таблицах: Учебное пособие. – Донецк. – 519 с., - ил., 2012г.

2. Щукин Ю.В. Пропедевтика внутренних болезней: учебное пособие. - Самара: ООО «Типография», 2010. – 336 с.

3. Шуліпенко І. М. Пропедевтика внутрішньої медицини. Загальна семіотика та діагностика / Навч. посібник для студентів ВМНЗ IV рівня / І. М. Шуліпенко. – К: Медицина, 2008. – 303 с.

Додаткова література

1. Внутрішні хвороби: Навч. посібник для студ. стомат факультетів / За ред. О.О. Якименко. – О.: ОДМУ, 2003.

2.В.Г. Передерий, С.М. Ткач. Основы внутренней медицины в 3х томах. Учебник – К., 2009.

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання поточної навчальної діяльності

Оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизоване.

Поточна навчальна діяльність студента оцінюється за 4-бальною (традиційною) шкалою. Види навчальної діяльності студента, які підлягають оцінюванню на занятті, визначаються кафедрою з урахуванням специфіки дисципліни і цілей вивчення конкретної теми і фіксуються в протоколі засідання кафедри до початку навчального року. В кінці вивчення дисципліни поточна успішність розраховується як середній бал усіх отриманих студентом оцінок за традиційною шкалою, округлене до 2 (двох) знаків після коми.

Оцінка "**відмінно**" виставляється, якщо студент знає зміст заняття та лекційний матеріал в повному обсязі, даючи вичерпні відповіді та викладаючи матеріал без помилок та неточностей, вільно вирішує задачі та виконує практичні навички різного ступеня складності.

Оцінка "**добре**" виставляється, якщо студент знає зміст заняття та лекційний матеріал майже в повному обсязі, даючи правильні, але не вичерпні відповіді на запитання. Без значних помилок вирішує задачі та виконує практичні навички .

Оцінка "**задовільно**" виставляється, якщо студент знає зміст заняття та лекційний матеріал не в повному обсязі. Викладає матеріал не систематично, але правильно відповідає на уточнюючі запитання. З помилками вирішує задачі та виконує практичні навички.

Оцінка "**незадовільно**" виставляється, якщо студент не володіє змістом заняття та лекційного матеріалу, зі значними помилками вирішує задачі й виконує практичні навички.

Оцінювання індивідуальних завдань студента

Оцінка за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише за умов успішного їх виконання та захисту. Оцінка додається до поточної успішності.

Оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час заліку.

До підсумкової атестації допускаються лише ті студенти, які не мають академічної заборгованості і мають середній бал за поточну навчальну діяльність не менше 3,00.

Максимальна поточна успішність - 5,0

Мінімальна кількість балів для допуску до диференційного заліку - 3,0

Підсумковий контроль Диференційний залік проводиться на останньому занятті з дисципліни. Базується на результатах усної відповіді на білет, в якому є два теоретичні питання та одне практичне завдання з демонстрації навичок. Екзаменатором є викладач кафедри, згідно індивідуального розкладу.

Максимальна оцінка – 5,0. Диференційний залік вважається зарахованим, якщо студент отримав оцінку не менш ніж 3,0. Оцінка з дисципліни складається з двох складових:

- 50% - поточна успішність (середнє арифметичне всіх оцінок студента);
- 50% оцінка на диференційному заліку.

Подальше ранжування за рейтинговою шкалою (ECTS) виробляє інформаційно-обчислювальний центр університету.

Самостійна робота студентів

Метою самостійної роботи студента з навчальної дисципліни «Догляд за хворими (практика)» є забезпечення підготовки студента до професійної діяльності з догляду за хворими терапевтичного профілю та робота на посаді середнього медичного персоналу в терапевтичному відділенні.

Завданнями самостійної роботи студента Володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації під час догляду за хворими терапевтичного профілю та освоєння теоретичного матеріалу відповідно до плану "Самостійної роботи студента", демонстрування та володіння навичками організації режиму і догляду за хворими з різними захворюваннями терапевтичного профілю, заповнення звітної документації;

Критерії оцінювання самостійної роботи студента відповідають загальним критеріям оцінювання, строки здачі завдань згідно тематичного плану "Самостійної роботи студента" останнє заняття напередодні залікового заняття.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів роботи, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей у встановленому порядку;
- дотримання норм законодавства про авторське, інтелектуальне право та суміжні права;
- надання вчасної, достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальному процесі для учасників освітнього процесу є:

- використання під час заходів контролю заборонених допоміжних матеріалів та/або будь-яких технічних засобів (конспекти, смартфони та інші гаджети тощо);

- проходження процедури контролю підставними особами;

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення форми контролю, результатів навчання або переваг у науковій роботі.

За порушення академічної доброчинності здобувачі освіти можуть бути притягнені до наступної академічної відповідальності:

- повторе проходження оцінювання;

- призначення додаткових контрольних заходів;

- повторне проходження відповідного освітнього комплексу освітньої програми;

- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнення. Студент має бути в аудиторії на час згідно розкладу заняття, попередньо одягнутий в наведеному приміщенні для перевдягання в медичний халат (який повністю закриває верхній одяг, має довгі рукава, є білим, чистим і випрасуваним) та медичну шапочку, обутий у змінне взуття. Додатково за потребою надягненою медичною маскою.

Запізнення на заняття неприпустимі.

Стан здоров'я: студенти хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Поведінка в аудиторії.

Кафедра пропедевтики внутрішніх хвороб та терапії розташована на клінічній базі ОНМеду, таким чином необхідно поводитись ввічливо до персоналу клініки та кафедри, пацієнтів, зберігати тишу.

Студент повинен мати зошит, ручку.

Мобільні пристрої обов'язково мають бути з включеним "авіа" режимом або вимкнені до початку заняття.